

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Osmi puls javnosti

novembar 2014. god.

Pripremio tim projekta "Puls javnosti" Programa Ujedinjenih nacija za razvoj, Kosovo¹

Atdhe Hetemi

Voditelj projekta „Puls javnosti”

Iris Duri

Statističar, Jedinica za politička istraživanja, rodnu ravnopravnost i komunikacije

Erëblina Elezaj

Analitičar, Jedinica za politička istraživanja, rodnu ravnopravnost i komunikacije

Aida Emini i Christine Vlašić

Stažisti, Jedinica za politička istraživanja, rodna pitanja i komunikacije

Osiguranje kvaliteta:

Jedinica za politička istraživanja, rodna pitanja i komunikacije

Priština

novembar 2014. god.

¹ Prema zvaničnom stavu Programa Ujedinjenih nacija za razvoj svako pozivanje na Kosovo u ovom dokumentu se čini u kontekstu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija (1999. god.).

Pred vama je „Puls javnosti” u kojem pružamo kratak pregled ključnih pokazatelja i rezultata ankete Pulsa javnosti. Ovaj kratki sažetak pokriva period između aprila i novembra 2014. godine i sledi tradiciju ranijih izveštaja u kojima se ispituje razvoj stanja na Kosovu u oblastima političkih, privrednih, bezbednosnih i pitanja razvoja. Dodatni podaci ankete će biti dostupni u Analizi Pulsa javnosti i strateškim dokumentima.

Glavni pokazatelji „Pulsa javnosti“

Zadovoljstvo radom institucija na Kosovu

Predočeni rezultati ispitivanja javnog mnjenja, „Puls javnosti“, pokazuju značajno smanjenje u zadovoljstvu ispitanika radom ključnih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija na Kosovu. Tek oko 25% stanovnika Kosova izjavljuje da su zadovoljni zajedničkim radom zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.

Između aprila i novembra 2014. godine, nivo zadovoljstva radom Kosovskih izvršnih institucija je smanjen za 25 procenatnih poena čime je dostigao najniži nivo od marta 2007. godine. Manje od 20% stanovnika Kosova su zadovoljni radom institucija. Pored toga, u odnosu na 48,5% u aprilu 2014. godine, samo 34% stanovnika Kosova izjavljuje da su zadovoljni radom Premijera.

Takođe je došlo i do smanjenja zadovoljstva radom zakonodavnih institucija, kao što su Parlament i Predsednik parlamenta za oko 31 i 35 procenatnih poena. Ova tela su dostigla najniže nivoe zadovoljstva od marta 2007. godine. Samo 16% stanovnika Kosova je zadovoljno radom Parlamenta, dok je 23% zadovoljno radom Predsednika parlamenta. Iako su građani najviše zadovoljni radom Predsednika, nivo zadovoljstva je takođe opao: oko 41% stanovnika Kosova je izjavilo da su zadovoljni radom Predsednika (u odnosu na 48,8% u aprilu 2014. godine).

Pravosuđe nije izuzetak u padu nivoa zadovoljstva. Procenat stanovnika Kosova koji su zadovoljni radom sudova na Kosovu je između aprila i novembra 2014. godine smanjen sa 38% na 23%. Smanjenje od oko 17 procenatnih poena se takođe primećuje u nivou zadovoljstva radom Tužilaštva, čime je nivo zadovoljstva radom ove institucije pao na 21% (u odnosu na 38% u aprilu 2014. godine) (v. Tabelu 1).

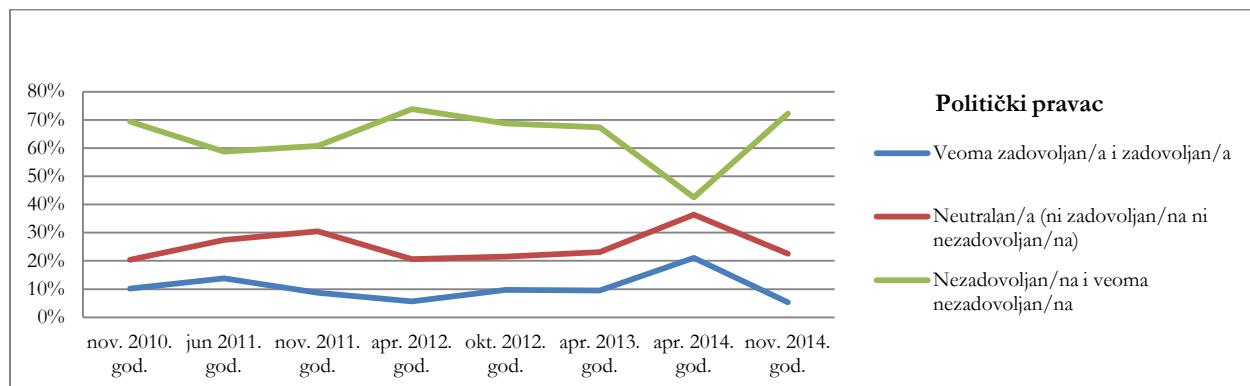
Tabela 1. Nivo zadovoljstva radom ključnih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija na Kosovu

		mar. 2007. god.	maj 2008. god.	jun 2009. god.	apr. 2010. god.	nov. 2010. god.	jun 2011. god.	okt. 2012. god.	apr. 2013. god.	apr. 2014. god.	nov. 2014	Pravac
Zadovoljstvo radom izvršnih vlasti	Izvršne Institucije	30.5%	46.9%	53.1%	29.2%	25.1%	32.6%	27.2%	27.0%	44.2%	19.3%	
	Premijer	54.0%	72.0%	53.8%	36.4%	30.7%	37.6%	27.3%	30.4%	48.5%	34.1%	
Zadovoljstvo radom zakonodavnih vlasti	Parlament	31.0%	51.4%	53.2%	34.1%	32.1%	41.0%	32.1%	32.3%	46.5%	16.1%	
	Predsednik parlamenta	35.4%	56.5%	51.6%	36.0%	33.3%	60.9%	44.7%	45.8%	57.8%	23.3%	
	Predsednik	52.0%	74.0%	61.7%	54.9%	30.8%	54.1%	47.1%	45.1%	48.8%	40.7%	
Zadovoljstvo radom pravosuda	Sudovi	20.0%	21.0%	32.7%	27.2%	18.5%	26.9%	24.3%	16.7%	37.5%	22.8%	
	Tuzilaštvo	22.7%	22.7%	31.7%	26.9%	15.1%	20.0%	15.0%	17.7%	38.1%	21.0%	

Stavovi o političkom i privrednom pravcu države

Izraženo nezadovoljstvo stanovnika Kosova radom glavnih institucija je takođe izraženo u odgovorima ispitanika na pitanja koja se odnose na njihovo zadovoljstvo političkim pravcem u kojem se Kosovo kreće. Čini se da je samo 5% stanovnika Kosova zadovoljno ili veoma zadovoljno sa aktuelnim političkim pravcem Kosova (u odnosu na 21% u aprilu 2014. godine). Čini se da je većina stanovnika Kosova nezadovoljna ili veoma nezadovoljna aktuelnim političkim pravcem Kosova (72% u odnosu na 42,5% u aprilu 2014. godine) (v. Sliku 1).

Slika 1. Zadovoljstvo političkim pravcem Kosova

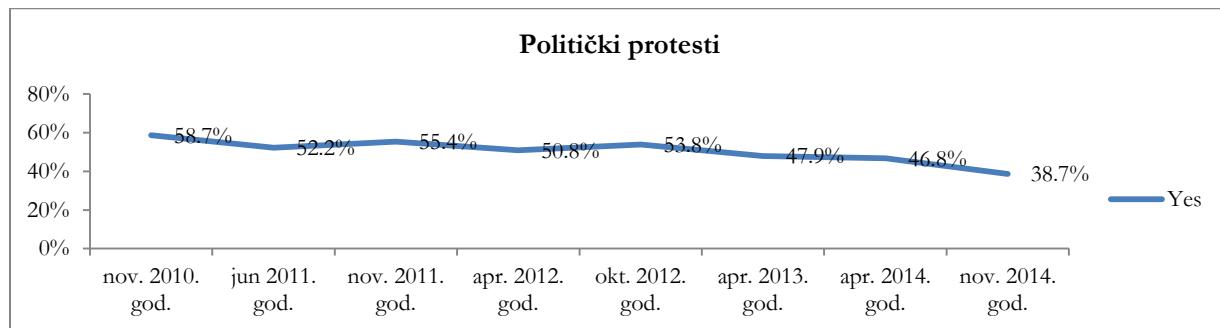

Oko 39% građana Kosova je odgovorilo pozitivno na pitanje da li su spremni da se pridruže javnim protestima iz političkih razloga. Veći procenat kosovskih Srba (49,5%) u odnosu na ispitanike iz reda

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

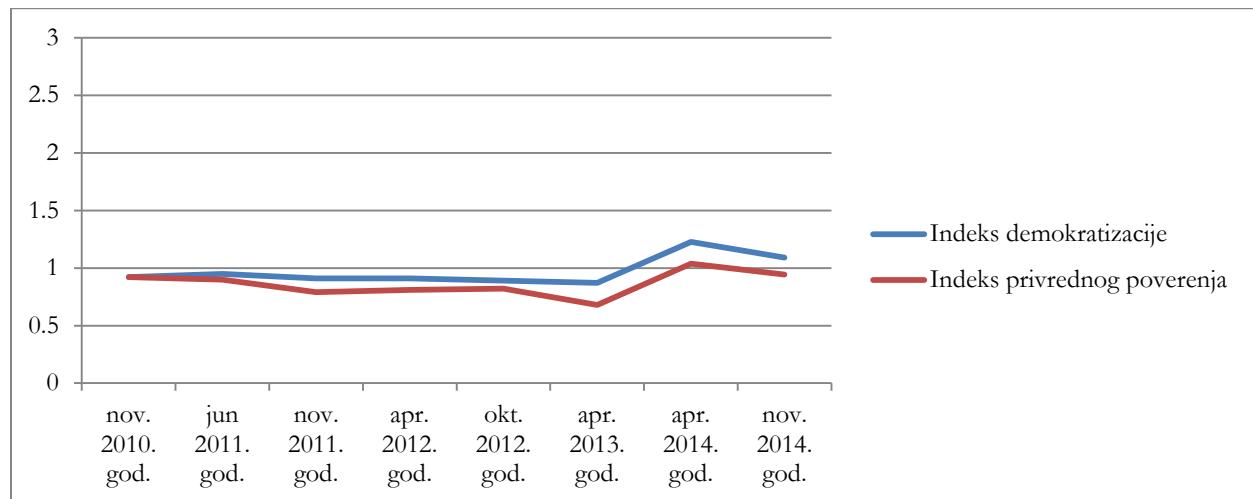
kosovskih Albanaca (39,1%) izjavljuje da bi bili spremni da se pridruže političkim protestima. Samo 18,5% pripadnika drugih etničkih grupa je izjavilo da bi protestovali protiv aktuelne političke situacije (v. Sliku 2).

Tabela 2. Procenat ispitaniča koji bi se pridružili javnim protestima zbog aktuelne političke situacije

Rezultati ankete iz novembra 2014. godine pokazuju da je indeks demokratizacije od aprila 2014. godine (1,09) smanjen za 0,12 poena. Uzimajući u obzir da se vrednosti indeksa demokratizacije kreću između 0 i 3, tekuće vrednosti indeksa pokazuju da većina ljudi nema pozitivno mišljenje o demokratskim procesima na Kosovu. Slično vrednostima indeksa demokratizacije, indeks privrednog poverenja čije se vrednosti takođe kreću između 0 i 3 trenutno iznosi 0,94 što pokazuje da stanovnici Kosova nisu optimistični u pogledu privrede i njenog tekućeg pravca (v. Sliku 3).

Slika 3. Indeksi demokratizacije i privrednog poverenja²

Pokrenuta je analiza poređenja kretanja elemenata vrednosti koje su korišćene u stvaranju indeksa demokratizacije kako bi se utvrdilo koji faktori dovode do smanjenja vrednosti indeksa. Došlo je do smanjenja u vrednostima svake od komponenti koje stvaraju ovaj indeks. U odnosu na podatke iz aprila 2014. godine, procenat stanovnika Kosova koji veruju da su važeći Ustav i zakoni demokratski i poštuju ljudska prava je doživeo najveći pad i to sa 35% koliko je iznosio u aprilu 2014. godine na 24% koliko iznosi u novembru 2014. Ostale komponente u kojima je primećen značajan pad su

² V. posljednju stranu dokumenta za više informacija o obračunu indeksa.

nezavisnost pravosudnog sistema, kao i uverenje da građansko društvo na Kosovu služi kao istinski redar demokratskih dešavanja na Kosovu. U aprilu 2014. godine, oko 25% građana je verovalo u nezavisnost pravosudnog sistema na Kosovu, ali tekuća anketa pokazuje da samo 16% stanovnika Kosova imaju poverenja u njihovu nezavisnost. Slično tome, u aprilu 2014. godine, oko 29% građana je verovalo da građansko društvo služi kao veran redar demokratskih dešavanja na Kosovu, dok najnovija anketa pokazuje da tako misli samo 21% stanovnika Kosova. Ostali pokazatelji demokratizacije takođe pokazuju pad poverenja građana u slobodu izražavanja medija (40% u odnosu na 45% u aprilu 2014. godine), kao i u sposobnost Parlamenta da nadgleda rad izvršnih institucija (21,5% u odnosu na 28,5% u aprilu 2014. godine), itd. (v. Tabelu 2).

Tabela 2. Analiza kretanja komponenti indeksa demokratizacije: procenat pozitivnih odgovora na pitanja iz indeksa demokratizacije (procenat ispitanika koji se „potpuno slažu“ ili se „uglavnom slažu“)

"Uglavnom da" i "Odrešito da"	nov. 2010. god.	jun 2011. god.	nov. 2011. god.	apr. 2012. god.	okt. 2012. god.	apr. 2013. god.	apr. 2014. god.	nov. 2014. god.	Pravac
Da li su izbori na Kosovu vođeni demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima?	31.0%	29.3%	23.1%	17.0%	16.2%	15.0%	36.4%	34.0%	
Da li Parlament nadgleda rad izvršnih institucija?	20.7%	20.7%	19.4%	16.7%	17.7%	17.5%	28.5%	21.5%	
Da li je pravosudni sistem na Kosovu nezavisan u donošenju odluka?	13.2%	15.6%	11.3%	12.3%	15.7%	10.6%	24.8%	16.0%	
Da li mediji na Kosovu uživaju slobodu izražavanja?	29.2%	33.9%	33.3%	34.7%	37.3%	24.6%	45.4%	39.6%	
Da li građansko društvo na Kosovu služi kao istinski redar demokratskih dešavanja na Kosovu?	22.6%	18.9%	20.3%	19.0%	24.4%	18.3%	28.8%	21.3%	
Da li Vaša lokalna (opštinska) uprava radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	27.7%	26.7%	29.0%	25.7%	27.3%	26.1%	32.6%	29.5%	
Da li izversnih institucije Kosova radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	14.3%	16.1%	14.6%	12.9%	15.3%	16.4%	26.4%	18.2%	
Da li su važeći Ustav i zakoni na Kosovu demokratični i da li poštuju ljudska prava?	32.6%	27.9%	26.5%	25.9%	26.0%	33.0%	35.3%	24.2%	
Bez obzira na dnevnu politiku i očekivanja od budućnosti, da li se slažete da su demokratski procesi na Kosovu zavedeni i da se kreću u pravom pravcu?	25.6%	24.5%	17.9%	18.1%	18.6%	23.0%	33.0%	33.0%	

Slično pokazateljima indeksa demokratizacije, tekući potvrđni odgovori na pitanja iz indeksa privrednog poverenja su poređeni sa odgovorima koji su pruženi u anketi vođenoj u aprilu 2014. godine. Ovde se takođe ističe da su sve komponente imale udela u opštem smanjenju vrednosti indeksa privrednog poverenja. Rezultati otkrivaju da se povećao samo određeni procenat stanovnika Kosova koji veruju da će se ukupni prihodi njihovih porodica povećati u kratkoročnom periodu (šest meseci) i to sa 15% koliko je iznosio u aprilu na 20% u novembru 2014. godine. Samo 8% i 9% stanovnika Kosova imaju pozitivno mišljenje o tekućim uslovima zaposlenja i poslovanja. Procenat stanovnika Kosova sa pozitivnim očekivanjima u pogledu uslova za zapošljavanje u bliskoj

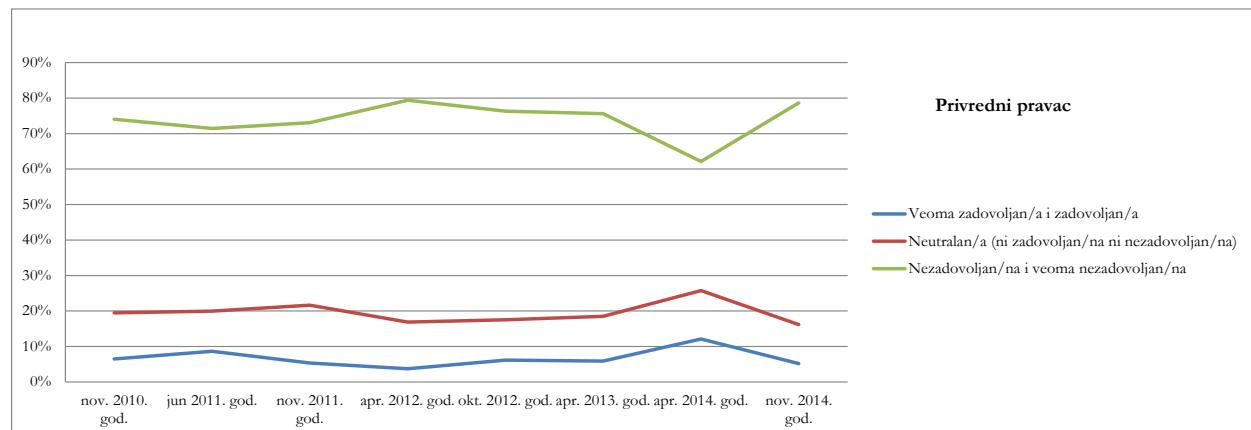
budućnosti (šest meseci) je doživeo najveći pad i to sa 13,7% u aprilu na 7,3% u novembru 2014. godine (v. Tabelu 3).

Tabela 3. Analiza kretanja procenta pozitivnih odgovora na pitanja koja se odnose na komponentu privrednog poverenja (procenat ispitanika koji smatraju da je „povoljna“)

Povoljna očekivanja	nov. 2010. god.	jun 2011. god.	nov. 2011. god.	apr. 2012. god.	okt. 2012. god.	apr. 2013. god.	apr. 2014. god.	nov. 2014. god.	Pravac
Kakva su Vaša očekivanja po pitanju ukupnih prihoda Vaše porodice u narednih šest meseci?	16.8%	12.1%	8.5%	9.9%	9.6%	7.6%	17.0%	19.7%	
Kako procenjujete trenutne uslove poslovanja?	10.7%	9.7%	6.0%	7.9%	6.7%	4.8%	11.6%	8.8%	
Kako procenjujete trenutne uslove zapošljavanja?	4.0%	3.3%	3.8%	3.4%	3.8%	5.1%	9.2%	7.7%	
Kakva su Vaša očekivanja po pitanju uslova zapošljavanja u narednih šest meseci?	14.3%	12.4%	8.0%	7.6%	7.4%	6.4%	13.7%	7.3%	

Javno nezadovoljstvo privrednim pravcem Kosova je veće od nezadovoljstva političkim pravcем države: oko 79% svih ispitanika su nezadovoljni ili veoma nezadovoljni tekućim privrednim pravcem Kosova, dok je samo 5% javnosti zadovoljno. Podaci prikupljeni iz anketa pokazuju da je nezadovoljstvo pripadnika ostalih zajednica (81%) i kosovskih Albanaca (79%) veće nego nezadovoljstvo kosovskih Srba (73%) (v. Sliku 4).

Slika 4. Zadovoljstvo privrednim pravcem Kosova

Stavori o najvećim problemima

Prema navodima ispitanika, najveći problem sa kojim se Kosovo suočava je nezaposlenost, a potom siromaštvo (24%) i korupcija (5%). Pedeset i pet odsto stanovnika Kosova smatra da je nezaposlenost glavni problem na Kosovu. Osim toga, ispitanici i dalje nisu ubeđeni o postojanju zapošljavanja prema zaslugama u javnim preduzećima. Rezultati tekuće ankete pokazuju da 79% stanovnika Kosova veruje da porodične veze, mito, stranačka pripadnost i drugi kriterijumi koji nisu zasnovani na zaslugama zajedno čine najvažnije faktore za zapošljavanje u javnim preduzećima. Samo 13% ispitanika veruje da obrazovanje, profesionalno iskustvo i stručno usavršavanje zajedno su važni u potrazi za poslom u javnim preduzećima (v. Sliku 5).

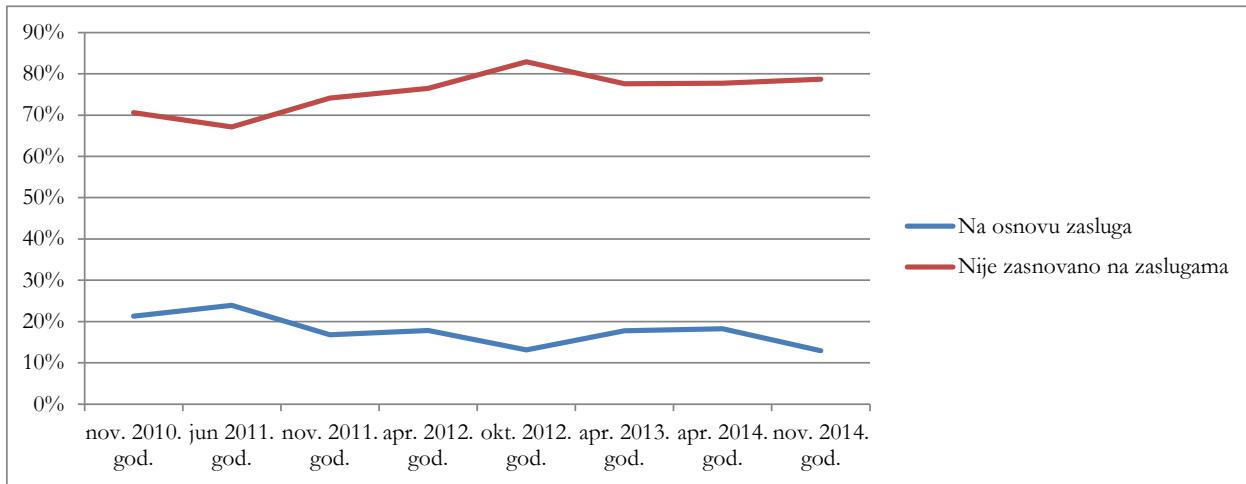

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

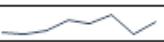
*Empowered lives.
Resilient nations.*

Slika 5. Stavovi o zaslugama u sticanju zaposlenja u javnim preduzećima

Korupcija i dalje predstavlja jedan od najvažnijih problema za stanovnike Kosova. Veliki broj stanovnika Kosova smatra da je korupcija velikog obima prevladavajuća u mnogim institucijama, pa je ta brojka čak i povećana u odnosu na podatke iz aprila 2014. godine. Institucije za koje se smatra da imaju najveće razmere korupcije velikog obima su sledeće: zdravstvene usluge 56% (u odnosu na 40% u aprili 2014. god.), sudovi 42% (u odnosu na 32% u aprili 2014. god.), Energetska korporacija Kosova 39% (u odnosu na 24% u aprili 2014. god.), centralno mesto upravljanja odn. centralna vlast 37,5% (u odnosu na 24% u aprili 2014. god.), Agencija Kosova za privatizaciju 35% (u odnosu na 25% u aprili 2014. god.), kao i carine 33% (u odnosu na 22% u aprili 2014. god.) (v. Tabelu 4).

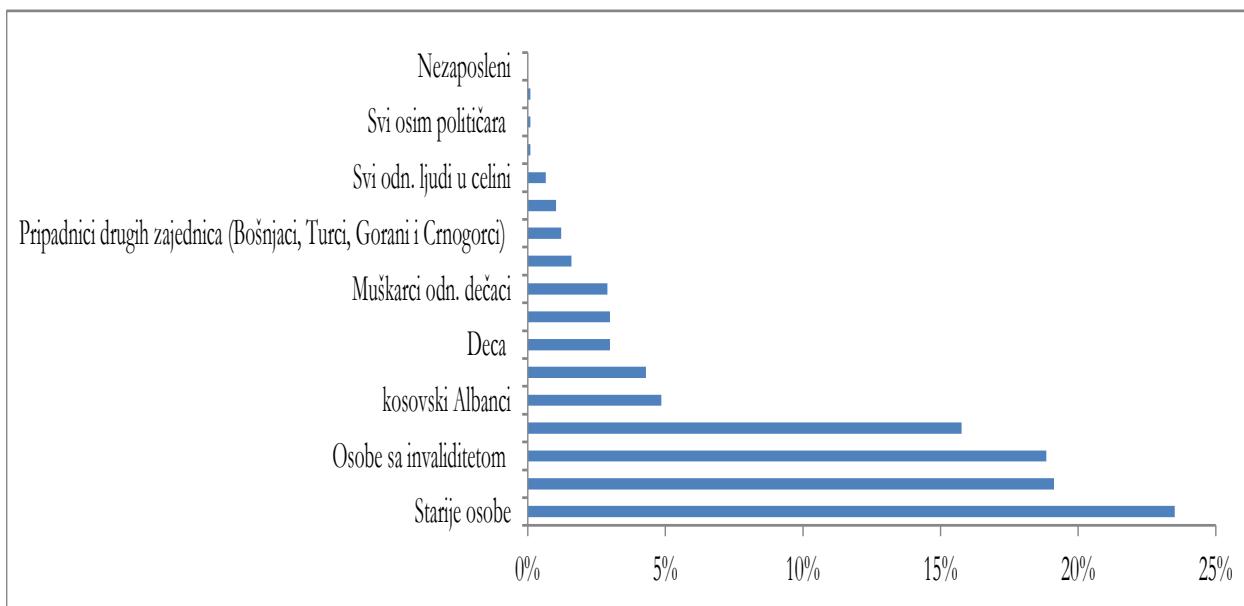
Tabela 4. Stavovi o rasprostranjenosti korupcije velikog obima u institucijama na Kosovu

	nov. 2010. god.	jun 2011. god.	nov. 2011. god.	apr. 2012. god.	sep. 2012. god.	apr. 2013. god.	apr. 2014. god.	nov. 2014. god.	Pravac
Zdravstvo (bolnice)	47.9%	40.7%	49.8%	43.3%	51.6%	50.4%	40.4%	56.2%	
Sudovi	49.7%	41.6%	55.6%	44.5%	47.5%	56.4%	32.2%	42.1%	
Energetska korporacija Kosova	52.4%	47.9%	61.2%	47.8%	53.8%	48.8%	24.4%	39.1%	
Centralna uprava/Izvršne Institucije	47.5%	41.4%	43.3%	39.5%	35.7%	46.1%	24.0%	37.5%	
Kosovska agencija za privatizaciju	52.0%	40.5%	51.9%	49.4%	46.4%	48.7%	24.6%	34.8%	
Carne	45.1%	42.3%	53.7%	43.2%	49.9%	58.9%	22.5%	33.4%	
Opštine (lokalna uprava)	32.9%	30.4%	31.9%	30.1%	32.2%	38.9%	20.6%	33.2%	
Pošta i telekomunikacije Kosova		24.9%	36.5%	38.1%	33.6%	42.5%	16.5%	28.0%	
Obrazovanje (škole, Univerzitet)	14.4%	13.1%	17.3%	26.2%	23.5%	31.6%	13.0%	24.3%	
Pošta i telekomunikacije Kosova	34.0%	32.4%	46.6%	41.8%	45.1%	41.4%	15.4%	21.3%	
Banke	14.4%	14.9%	22.0%	20.5%	22.8%	37.5%	12.0%	17.0%	
Policija EULEKS-a (civilna policija)	22.9%	26.2%	27.1%	28.3%	28.7%	38.3%	11.1%	16.5%	
Medunarodne organizacije	14.7%	12.3%	20.3%	19.3%	20.8%	24.8%	10.8%	16.2%	
Policajčki snage Kosova (KPS)	15.2%	15.5%	19.5%	19.4%	28.0%	30.3%	11.5%	16.1%	

Stavovi o diskriminaciji

Od ispitanika je takođe zatraženo da izraze svoje mišljenje o grupama koje su najčešći predmet diskriminacije na Kosovu. Većina ispitanika je identifikovala sledeće: starije osobe (23,5%), žene odn. devojčice i osobe sa invaliditetom, među koje ubrajamo i osobe sa dugoročnim fizičkim, mentalnim, intelektualnim ili čulnim oštećenjima (19%) (v. Sliku 6).

Slika 6. Grupe koje se smatraju za najčešći predmet diskriminacije na Kosovu

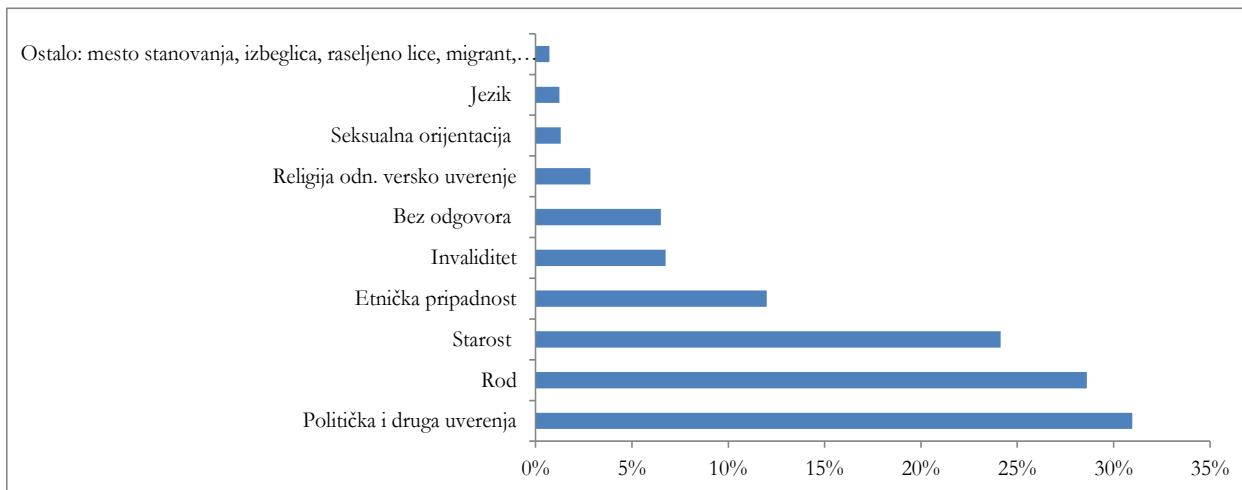
USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

*Empowered lives.
Resilient nations.*

U anketi je od ispitanika takođe zatraženo da se izjasne da li su nedavno osetili diskriminaciju u bilo kom trenutku, i ako jesu, na kojoj osnovi. Tekući rezultati istraživanja javnog mnjenja pokazuju da stanovnici Kosova osećaju diskriminaciju iz sledećih glavnih razloga: politička ili druga mišljenja (31%), rod (29%) i starosna dob (18%). Manji broj ispitanika je izjavio da etnička pripadnost (12%), invaliditet i drugi razlozi (7%) i verska ubeđenja (3%) predstavljaju osnovu za diskriminaciju (v. Sliku 7).

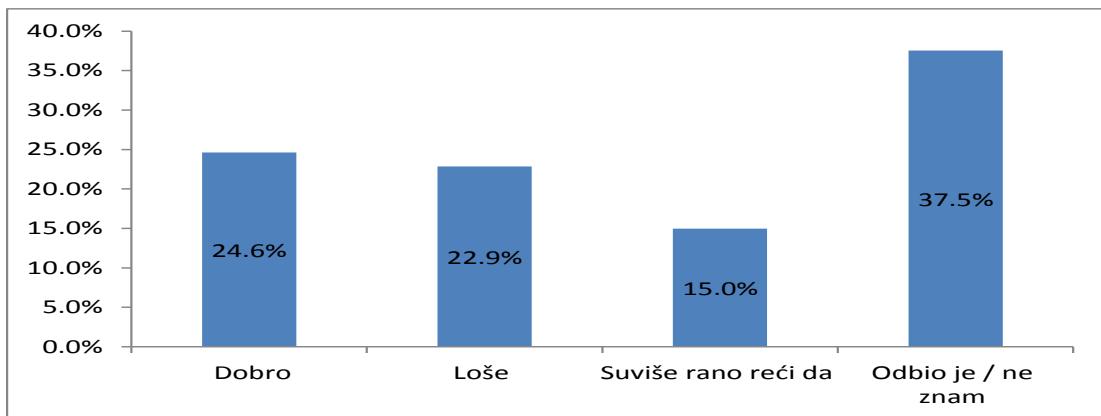
Slika 7. Osnora za diskriminaciju prema ispitanicima anketi koji su nedavno diskriminisani

Politički zastoj i ponašanje kod glasanja

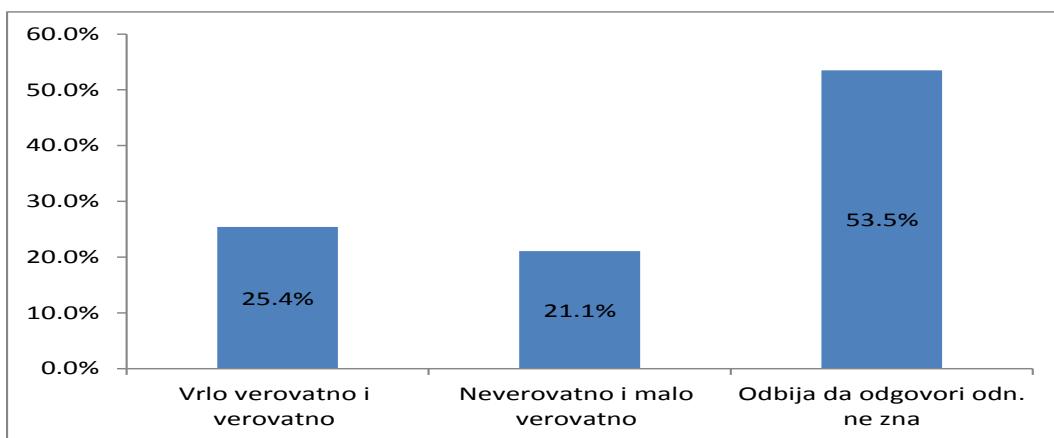
Pritisak da se okonča politički zastoj na Kosovu raste skoro šest meseci od izbora. Na pitanje da li smatraju da će nova tročlana koalicija koja pokušava da oformi nove institucije biti dobra ili loša po Kosovo, većina ispitanika (37,5%) je odbila da odgovori na pitanje ili izjavila da ne zna. Sa druge strane, 25% stanovnika Kosova veruje da ukoliko koalicija dođe na vlast, to će biti korisno za Kosovo, dok 23% veruje u suprotno. Petnaest posto ispitanika smatra da je prerano za donošenje mišljenja o koaliciji (v. Sliku 8).

Slika 8. Stavovi o planovima tročlane koalicije da formiraju nove institucije Kosova

Više od 53% stanovnika Kosova ne zna ili odbija da odgovori na pitanje da li će institucije, ukoliko ih formira tročlana koalicija, biti u stanju da odsluži celokupan mandat do narednih izbora. Dvadeset i pet odsto ispitanika je izjavilo da je verovatno ili vrlo verovatno da će takve institucije da odsluže celokupan mandat, dok 21% veruje u suprotno (v. Sliku 9).

Slika 9. Stavovi o sposobnosti institucija koju formira tročlana koalicija da odsluži celokupan mandat do narednih redovnih izbora

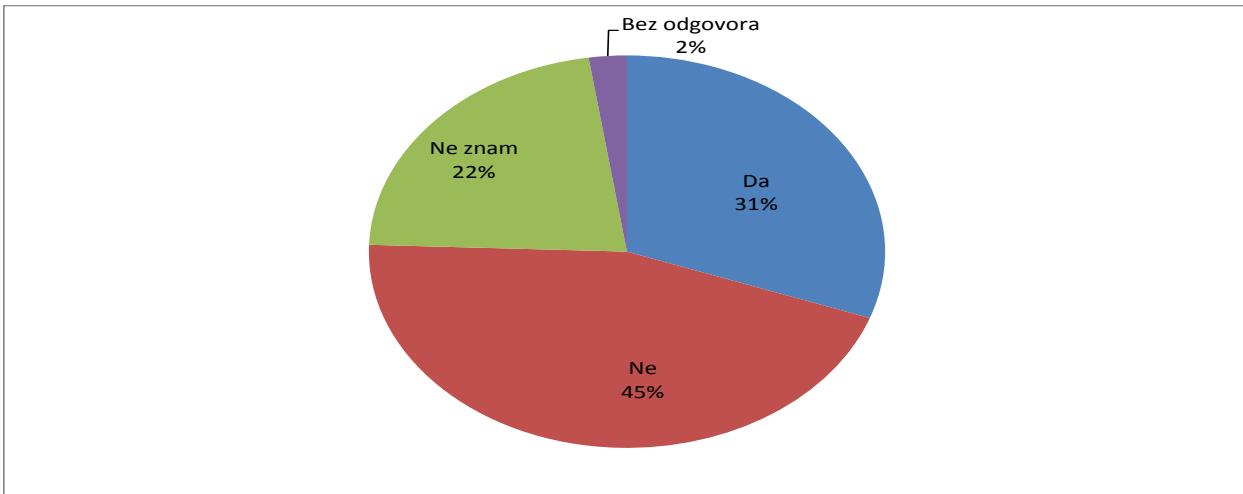

Pošto se izbori takođe smatraju za održivo rešenje tekuće političke krize na Kosovu, građani su upitani o njihovom ponašanju tokom glasanja. Rezultati poslednje ankete pokazuju da su stanovnici Kosova prilično pesimistični u pogledu glasanja jer značajno veliki broj ispitanika veruje da njihov glas ne može da promeni situaciju na Kosovu (45% u odnosu na 37% u aprilu 2014. godine) odnosno da ne znaju da li njihov glas može promeniti situaciju na Kosovu (22% u odnosu na 16% u aprilu 2014. godine). Samo 31% potencijalnih glasača veruje da njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu (u odnosu na 47% u aprilu 2014. godine) (v. Sliku 10).

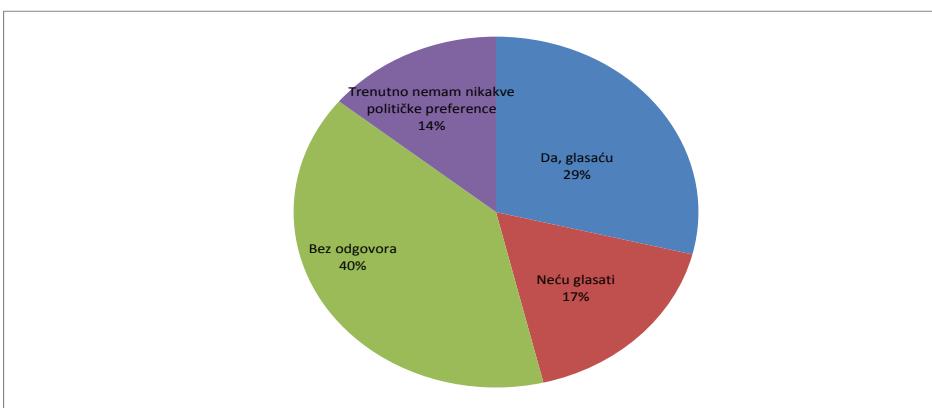
USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERICKOG NARODA

Slika 10. Stavovi o moći glasanja kao sredstvu promene aktualne političke situacije na Kosovu

U anketi „Pulsa javnosti“ je od ispitanika sa Kosova takođe zatraženo da se izjasne o njihovim glasačkim sklonostima u slučaju izbora. Oko 29% ispitanika (u odnosu na 54% u aprilu 2014. godine) je saopštilo da će glasati za određenu političku stranku ili koaliciju u slučaju održavanja izbora, dok je 14% izjavilo da nemaju političkih sklonosti. Osim toga, istaknut je visok procenat onih koji su izjavili da neće glasati (17% u odnosu na 13% u aprilu 2014. godine), kao i onih koji uopšte nisu odgovorili na ovo pitanje (40% u odnosu na 21% u aprilu 2014. godine) (v. Sliku 11).

Slika 11. Sklonosti glasača

Stavovi o verskom radikalizmu

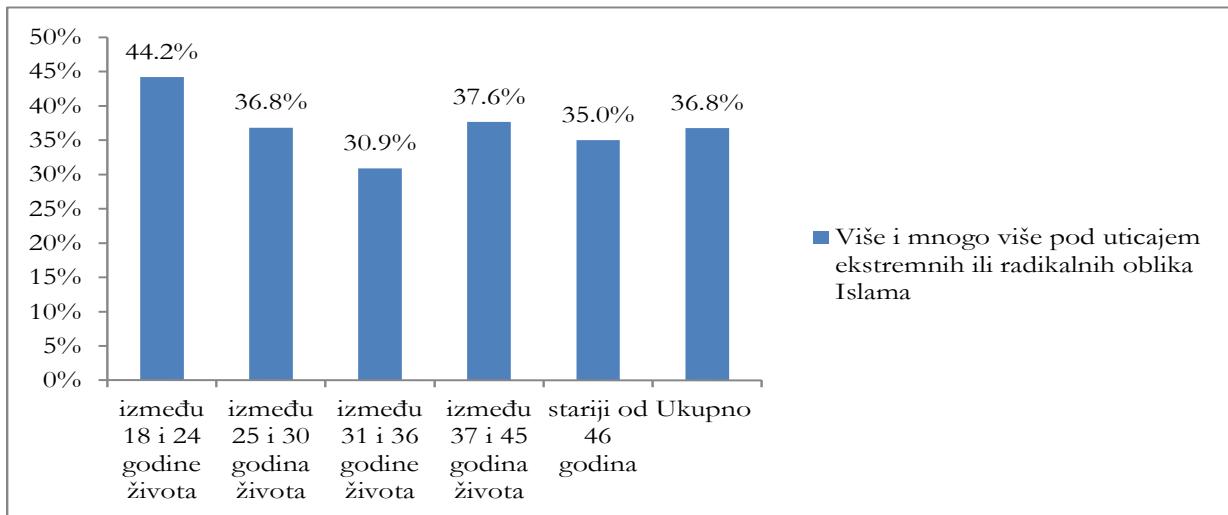
Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

*Empowered lives.
Resilient nations.*

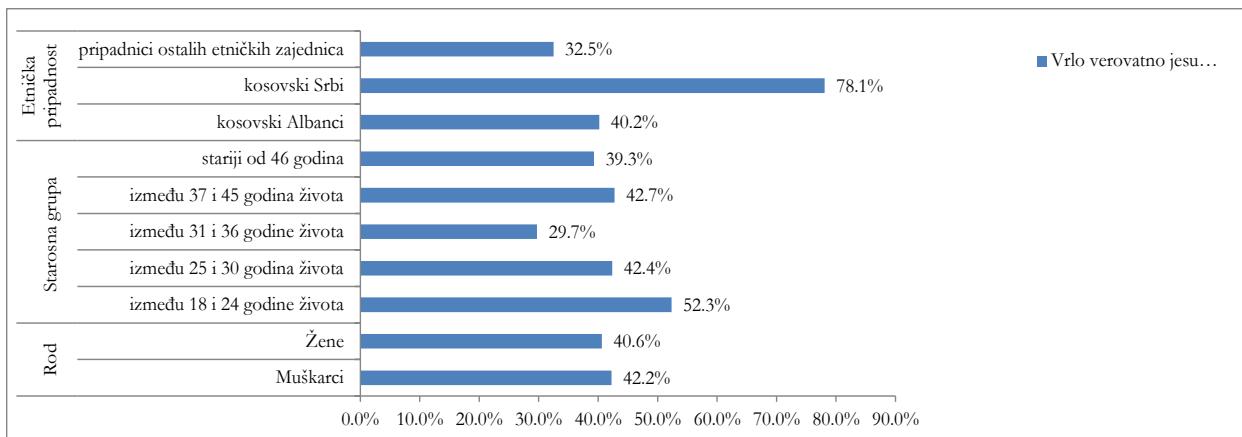
Trideset i sedam odsto stanovnika Kosova smatra da su muslimani na Kosovu mnogo više ili nešto više pod uticajem ekstremnih radikalnih oblika Islam u poslednje dve godine. Sa druge strane, 33% ispitanika je izjavilo da ne znaju ili je jednostavno odbilo da pruži odgovor na ovo pitanje. Iako je samo 16% ispitanika izjavilo da su nivoi uticaja ostali isti, 14% ispitanika je izjavilo da su u poslednje dve godine muslimani na Kosovu mnogo manje ili nešto manje pod uticajem ekstremnih ili radikalnih oblika Islam (v. Sliku 12).

Slika 12. Procenat ispitanika koji smatraju da su muslimani na Kosovu više i mnogo više pod uticajem ekstremnih ili radikalnih oblika Islam, podaci prema starosnim grupama

Analiza odgovora na etničkoj osnovi pokazuje da veći procenat kosovskih Srba (78%) veruje da će stanovnici Kosova verovatno ili vrlo verovatno biti pod uticajem radikalnih verskih grupa u odnosu na kosovske Albance (40%) i pripadnike drugih etničkih grupa na Kosovu (32,5%). Rezultati takođe pokazuju da 52% onih koji smatraju da će Kosovo verovatno podleći pod uticaj radikalnih verskih grupa pripadaju starosnoj grupi onih između 18 i 24 godine starosti (v. Sliku 13).

Slika 13. Stavovi o uticajima verskih radikalnih grupa, podaci po etničkoj pripadnosti, starosnim grupama i rodu

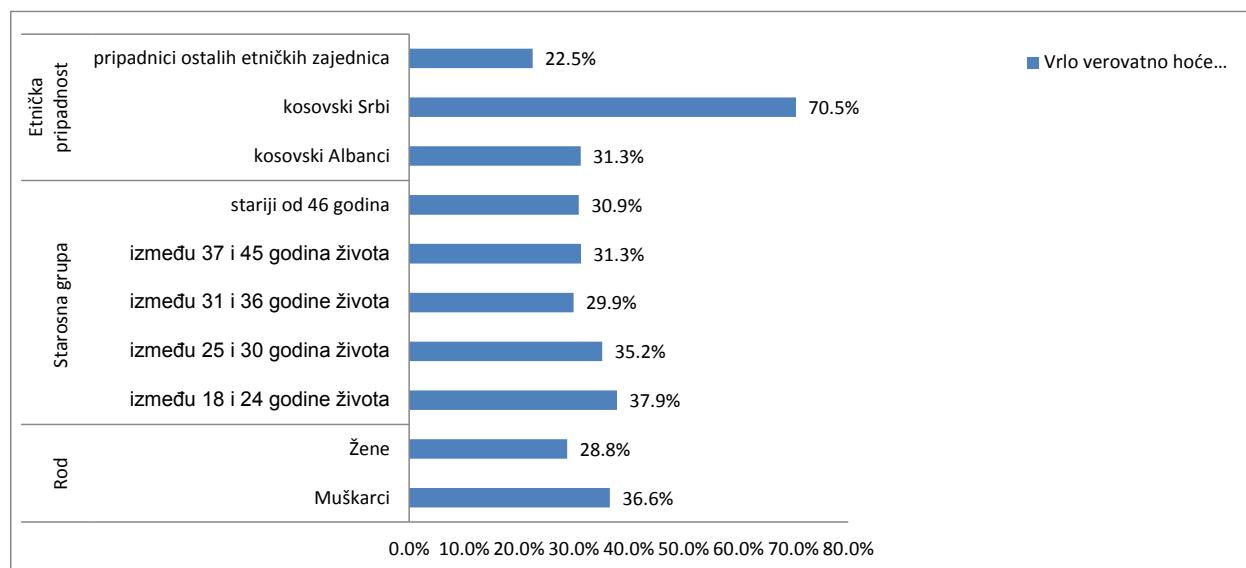
USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERICKOG NARODA

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Stanovnici Kosova su takođe zamoljeni da se izjasne o verovatnoći da će Kosovo da postane meta terorističkih napada. Rezultati otkrivaju da veliki deo stanovnika Kosova (42%) smatra da je veoma malo verovatno ili neverovatno da će Kosovo postati meta terorističkih napada. Međutim, postoji veliki deo onih (32,5%) koji smatraju da je verovatno da će Kosovo da postane meta terorističkih napada. Podela rezultata prema rodu ispitanika pokazuje da veći procenat muškaraca (37%) nego žena (29%) smatra da će Kosovo verovatno da postane meta terorističkih napada. Podela podataka prema etničkoj pripadnosti pokazuje da većinu onih koji smatraju da će Kosovo verovatno postati meta terorističkih napada čine kosovski Srbi (70,5%), a zatim i kosovski Albanci (31%) i pripadnici drugih grupa na Kosovu (22,5%) (v. Sliku 14).

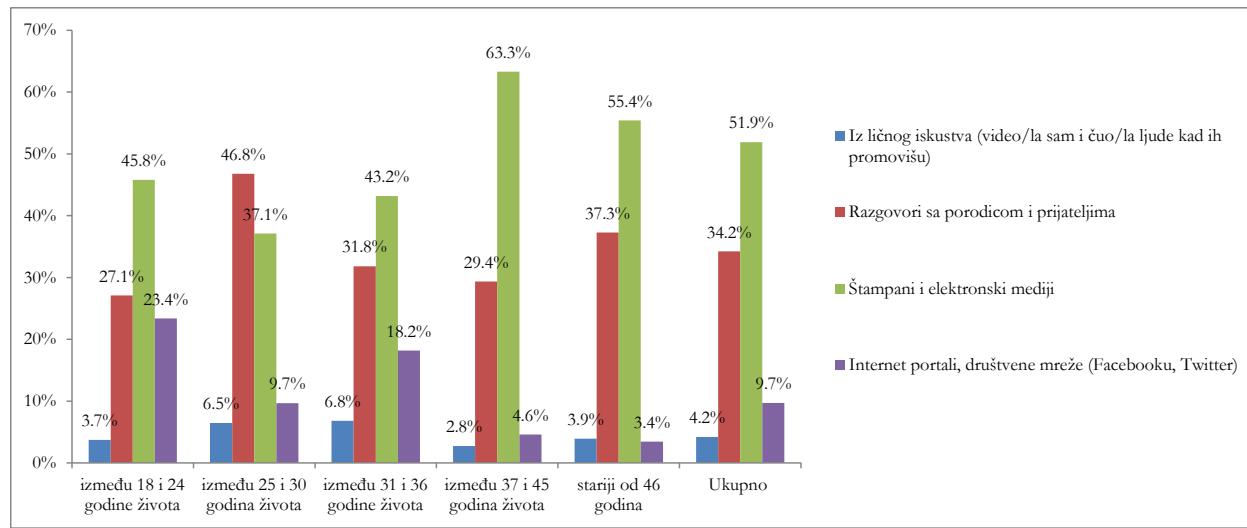
Slika 14. Procenat ispitanika koji veruju da će Kosovo verovatno ili vrlo verovatno da postane meta terorističkih napada, podaci prema rodu, starosnoj dobi i etničkoj pripadnosti ispitanika

Kako bi se razumelo šta oblikuje stavove stanovnika Kosova po pitanju verskog ekstremizma, ispitanici su zamoljeni da odgovore gde dobijaju informacije o ovoj tematiki. Rezultati otkrivaju da gotovo apsolutna većina ispitanika (93,5%) stvara mišljenja o ovom tematiku putem: štampanih i elektronskih medija (51%), u razgovoru sa prijateljima i rođacima (33%) i Internet portalima, kao i društvenim mrežama kao što su Facebook i Twitter (9,5%). Međutim, 4% ispitanika je izjavilo da su formirali mišljenje na osnovu ličnog iskustva (videli su ili čuli ljude koji promovišu ekstremizam i radikalna učenja). Podela rezultata prema starosnim grupama pokazuje da veći udeo ispitanika pripada starosnim grupama onih između 25 i 30 godina i onih između 31 i 36 godina (7%) koji su formirali mišljenje o verskom ekstremizmu na osnovu ličnih iskustava (v. Sliku 15).

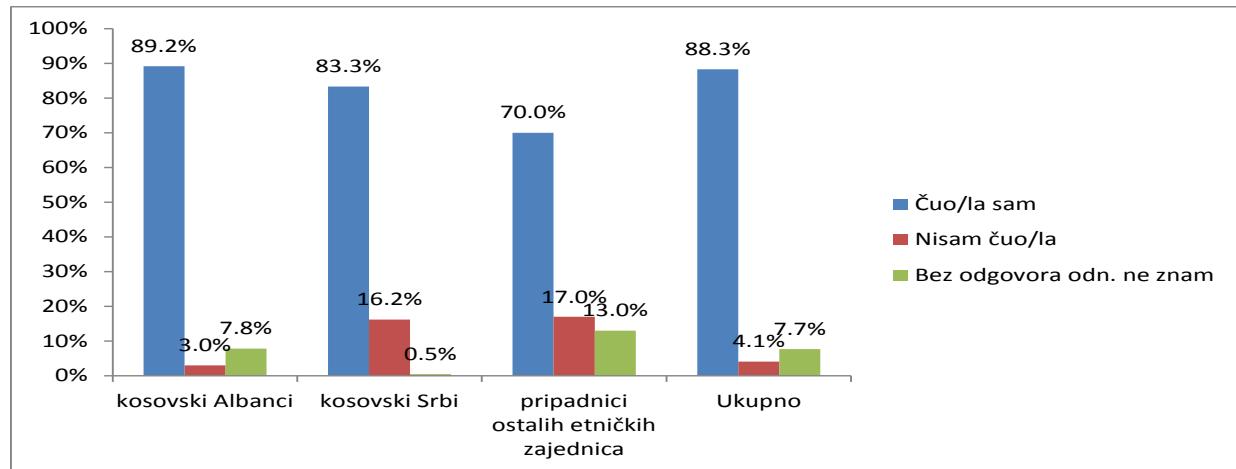
Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

Slika 15. Izvori informacija koje oblikuju mišljenja stanovnika Kosova o verskom ekstremizmu na Kosovu, podaci prema starosnim grupama

Kada su upitani o nedavnim policijskim operacijama na Kosovu koje su usledile hapšenjem određenog broja imama, kao i lica osumnjičenih za učešće u sukobima na Bliskom istoku i podržavanje terorističkih organizacija, većina stanovnika Kosova (88%) je izjavila da su mnogo toga čuli, nešto čuli ili samo načuli o ovim hapšenjima na Kosovu. Samo oko 10% ispitanika ne zna ili se nije izjasnilo o ovim hapšenjima. Podela podataka po etničkoj pripadnosti potvrđuje da veći procenat pripadnika drugih grupa na Kosovu (16%) i kosovskih Srba (17%) nego kosovskih Albanaca (3%) nisu čuli o ovim hapšenjima (v. Sliku 16).

Slika 16. Informacije o nedavnim hapšenjima imama na Kosovu, podaci po etničkoj pripadnosti ispitanika

Polovina ispitanika koji su čuli za ova hapšenja izjavljuju da odobravaju ili snažno odobravaju hapšenje ove grupe imama bez obzira sa koliko informacija o njima raspolagali. Podela podataka prema etničkoj osnovi pokazuje da oko 92% kosovskih Srba odobrava ili snažno odobrava ova hapšenja, a zatim 50% kosovskih Albanaca i 37,5% pripadnika drugih grupa na Kosovu.

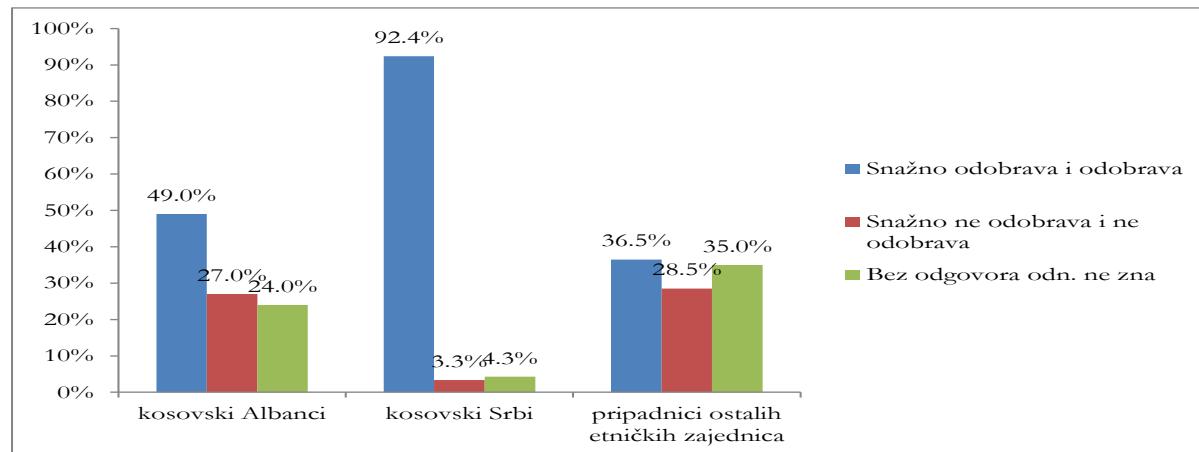
USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Sa druge strane, 26% ispitanika se protivi ili snažno protivi ovim hapšenjima bez obzira sa koliko informacija raspolagali o ovoj tematiki. Potrebno je istaći da skoro četvrtina ispitanika ne zna ili jednostavno odbija da daje mišljenje vezano za ovo pitanje (v. Sliku 17).

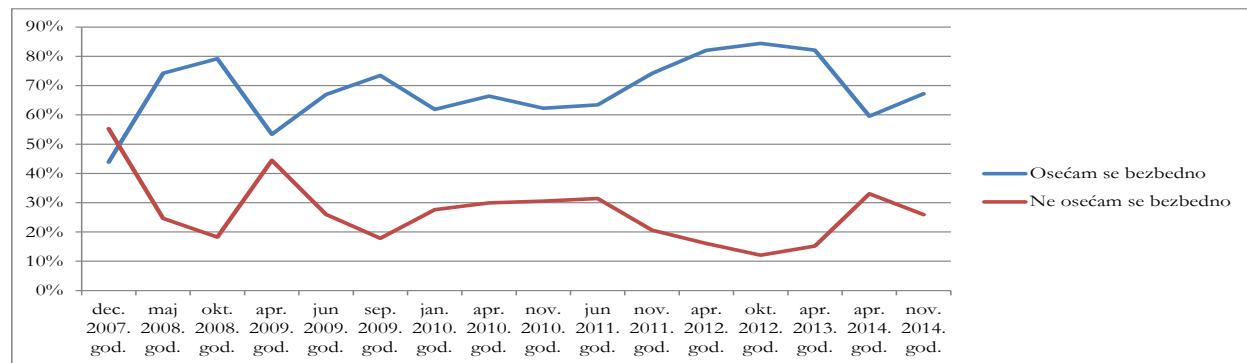
Slika 17. Stavovi o nedavnim hapšenjima imama na Kosovu, podaci po etničkoj pripadnosti

Stavovi o sigurnosti i bezbednosti na Kosovu

Što se tiče pokazatelja bezbednosti, od ispitanika je zatraženo da odgovore da li se osećaju bezbedno na ulicama. Iako postoji opšte pozitivno kretanje u tom pogledu, podaci iz novembra 2014. godine pokazuju da se 67% stanovnika Kosova oseća bezbedno na ulicama, dok se oko 26% (u odnosu na 33% u aprilu 2014. godine) ne oseća bezbedno. Analiza ovih podataka po rodnoj osnovi ne pokazuje značajne razlike u procentu žena i muškaraca koji se osećaju bezbedno u ulicama (v. Sliku 18).

Slika 18. Bezbednost na ulicama

Metodologija

Stavovi koji se zastupaju u ovom izveštaju su stavovi ispitanika i ne predstavljaju nužno stavove Programa za razvoj Ujedinjenih nacija niti Agencije SAD za međunarodni razvoj.

Ovi rezultati su zasnovani na rezultatima ankete javnog mnjenja i uzorka od 1,306 ispitanika, građana Kosova starijih od 18 godina, oba pola iz svih opština i regiona na Kosovu, iz ruralnog i urbanog područja. Uzorak je uključivao 896 kosovskih Albanaca, 210 kosovskih Srba i 200 nesrpskih manjina na Kosovu (tj. Turaka, Bošnjaka, Goranaca, Roma, Aškalija i Egipćana). Anketa je urađena metodom slučajnog uzorka. Uzorak predstavlja domaćinstava na Kosovu. Anketu je sprovedeo preduzeće „Index-Kosova“ (Priština) krajem oktobra i početkom novembra 2014. godine.

Napomena za težinski faktor zbirova

Ankete javnog mnjenja koje sprovodi „Puls javnosti“, zaglađuje manjine kako bi se podaci raščlanili po etničkoj pripadnosti ispitanika, međutim, kada trebamo da izračunamo konačne cifre, moramo da uporedimo podatke sa stvarnim podacima o stanovništvu.

Od 2002. godine smo u našim anketama koristili sledeće procente za ukupno zbrajanje podataka na nivou Kosova:

- kosovski Albanci 88%,
- kosovski Srbi 6%,
- Drugi (Bošnjaci, Turci, Goranci i pripadnici zajednice Roma, Aškalija i Egipćana) 6%.

Međutim, prema podacima iz registracije stanovništva i zvaničnih rezultata Agencije za statistiku Kosova, etnički sastav stanovništva je sledeći:

Etnička pripadnost	Stanovništvo	Procenat
kosovski Albanci	1,616,869	92,93
kosovski Srbi	25,532	1,47
kosovski Turci	18,738	1,08
kosovski Bosanci	27,533	1,58
Romi	8,824	0,51
Aškalije	15,436	0,89
Egipćani	11,524	0,66
Goranci	10,265	0,59
Ostali	2,352	0,14
Ukupno	1,739,825	100.00

Praćenjem gore navedenih podataka u našim anketama, težinske vrednosti postaju sledeće:

- 93% Albanaca,
- 2% Srba,
- 5% ostalih.

USAID

NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERICKOG NARODA

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Uzimajući u obzir da kosovski Srbi u severnim delovima Kosova nisu učestvovali u registraciji stanovništva, kao i da je opšte mišljenje da je stopa učešća kosovskih Srba u ostatku Kosova niža, procenili smo da bi trebalo da dodamo još 40,000 kosovskih Srba čime bi njihov broj dosegao 65,532. Ovim se takođe povećava i ukupan broj stanovnika Kosova na 1,779,825.

Kada se ove izmene uzmu u obzir, ponderisanje podataka u našoj anketi će biti urađeno na sledeći način:

- 92% kosovskih Albanaca,
- 4% Srba,
- 4% drugih (Bošnjaci, Turci, Goranci i pripadnici zajednice Roma, Aškalija i Egipćana).

Obračun indeksa

Indeks demokratizacije je kombinovani prosek izračunat na osnovu procene ispitanika o tome koliko se slažu ili ne slažu u pogledu razvoja sledećih procesa na Kosovu: slobodni i pošteni izbori, praćenja učinka institucija od strane Parlamenta, nezavisnog pravosudnog sistema, slobode izražavanja i medija, postojanja organizacija građanskog društva koje preuzimaju ulogu "psa čuvara" na Kosovu, postojanje institucija koje su zasnovane na prioritetima građana, ljudskih prava koja se temelje na Ustavu i zakonima i da li lokalne vlasti rade u skladu sa prioritetima građana. Indeks je neprekidna veličina koja se kreće od 3 (maksimalna) što znači da su se svi učesnici u potpunosti složili da je demokratizacija na dobrom putu, do 0 (minimum) što znači da se učesnici ne slažu da je demokratizacija na pravom putu.

Indeks privrednog poverenja je kombinovani prosek, izračunat na osnovu procena ispitanika o povoljnosti ili nepovoljnosti privrednih prilika koje prevladavaju na Kosovu. Konkretno, ispitanici procenjuju sledeće uslove: očekivanja u pogledu ukupnih primanja porodice i uslova za zapošljavanje u narednih šest meseci, ocena tekucih poslovanja i uslova za zapošljavanje. Vrednosti se kreću od 0 (minimalna) do 3 (maksimalna) gde opseg između 0 do 1,5 pokazuje nepovoljnu procenu stanja privrede, vrednosti između 1,5 i 3 označavaju uglavnom povoljne procene stanja privrede.